

LEONARDO SCIASCIA

MISIR
KONSEYİ

♥
CAN

ROMAN

İTALYANCA ASLINDAN ÇEVİREN
KEMAL ATAKAY

Leonardo Sciascia
MISIR
KONSEYİ

Can Yayınları: 1657

Çağdaş Dünya Edebiyatı: 675

Il Consiglio d'Egitto, Leonardo Sciascia

© Leonardo Sciascia Estate. Tüm hakları saklıdır.

İtalya'da Adelphi Edizioni, Milano tarafından yayınlanmıştır.

© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2005

1. basım: Ağustos 2007

Yayına Hazırlayan: Pınar Savaş

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi

Kapak Düzeni: Semih Özcan

Dizgi: Gülay Yıldız

Düzeltili: Fulya Tükel

Kapak Baskı: Çetin Ofset

İç Baskı ve Cilt: Şefik Matbaası

ISBN 978-975-07-0836-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

<http://www.canyayinlari.com>

e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Leonardo Sciascia
MISIR
KONSEYİ

ROMAN

İtalyanca aslından çeviren
KEMAL ATAKAY

CAN YAYINLARI

LEONARDO SCIASCIA'NIN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
ÖTEKİ KİTAPLARI

BASİT BİR OLAY / *roman*
BAYKUŞUN GÜNÜ / *roman*
OYUNUN KURALI / *roman*
HER TÜRLÜ / *roman*

Leonardo Sciascia, 1921 yılında Racalmuto'da doğdu ve 1989 yılında Palermo'da öldü. Yaşamının tamamını Sicilya'da geçirdi. Gençliğinde bir dönem öğretmenlik yaptı, sonra kendini tümüyle edebiyata adadı. Riskli yayın hayatı süresince mafya terörüne ve mafyanın İtalya'nın sosyal ve politik yaşamındaki etkilerine meydan okumuştur. Komünist Parti ve daha sonra da Radikal Parti üyesidir, 1979 yılında Avrupa Parlamentosu'na seçilmiştir. Tarihi gerçeklerin üzerine inşa ettiği alegorik sahnelerle Sicilya'nın hikâyesini ve trajedisini anlattığı çarpıcı romanların yanı sıra, tarihi inceleme yazıları, tiyatro eserleri, öyküler; Sicilya edebiyatı ve halkı üzerine denemeler kaleme almıştır. *Basit Bir Olay*, *Baykuşun Günü*, *Her Türü* ve *Oyunun Kuralı* daha önce Can Yayınları arasından çıkan yapıtlarıdır.

Kemal Atakay, 1962'de Ankara'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdikten sonra ABD'de Illinois Üniversitesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü'nde lisansüstü öğrenimi gördü. Çeşitli dergilerde çevirileri, inceleme ve eleştiri yazıları yayınlandı. Yeditepe Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde karşılaştırmalı edebiyat dersleri verdi. Guido Cavalcanti, Dante Alighieri, Francesco Petrarca, Giacomo Leopardi, Cesare Pavese, Primo Levi, Italo Calvino, Umberto Eco, Octavio Paz gibi şair ve yazarların yapıtlarını dilimize kazandırdı.

Aslında, onu [Sicilya'yı] sizin Faubourg Saint-Germain'den Tuileries'yi gördüğünüz gibi görüyoruz; emin olun, boğaz hiç de daha geniş değil, gene de geçmekte güçlük çekiyoruz. İnanır mısınız? Tek eksliğimiz rüzgâr olsaydı, Agamemnon gibi yapardık: Bir genç kız kurban ederdik. Tanrı'ya şükür, rüzgârımız fazlasıyla var. Ama tek bir kayık bile yok, işte sıkıntı da burada. Bir kayık gelecekmiş, öyle diyorlar; içimde bu umut olduğu sürece, inanın Madam, ne kadar hoşlansam da, oturduğunuz yerlere dönüp bir kere bile bakmam. Proserpina'nın yurdunu görmek ve şeytanın niçin bu ülkeden eş aldığını öğrenmek istiyorum.

P. L. COURIER, *Fransa ve İtalya Mektupları*

BİRİNCİ KISIM

I

Benedikten rahibi, rengârenk tüylü bir fırçayı kitabın sırtında gezdirdi; siyah toz tabakasını dağıtmak için, eski seyir haritalarındaki rüzgâr tanrısı gibi koca ablak yüzünü şişirerek üfledi; bu durumda, bir incelik, hafif bir titreme gibi görünen bir ürpertiyle kitabı açtı. Yüksek pencereden eğik düşen ışık sayesinde, kum rengi sayfa üzerindeki harfler belirginlik kazandı: ezilmiş, kuru, gülünç bir siyah karınca alayı. Ekselansları Abdullah Muhammed bin Ulman, bu işaretler üzerine eğildi; genellikle cansız, bitkin, sıkkın olan gözleri birden canlanıp keskinleşmişti. Bir an sonra yeniden doğruldu, sağ eliyle geniş paltosunun cebini karıştırdı, bir büyüteç çıkardı; yeşil taşlarla işli altın çerçevesi büyüteç, ince bir sapın üzerindeki bir çiçeği ya da meyveyi andırıyordu.

“Donmuş dere,” diyerek büyüteci gösterdi. Gülümsüyordu, çünkü onu ağırlayanlara Sicilyalı şair İbni Hamdis’ ten bir alıntıyla saygısını göstermek istemişti. Ama Don Giuseppe Vella dışında hiçbiri Arapça bilmiyordu. Don Giuseppe de, ekselanslarının alıntıya vermek istediği incelikli anlamı kavrayacak ya da bir alıntının söz konusu olduğunu anlayacak bilgi birikiminden yoksundu. Bu yüzden, sözcükleri değil, hareketi çevirdi: “Büyüteç, büyütece ihtiyacı varmış.” Ekselanslarının o elyazması hakkındaki hükmünü heyecanla bekleyen Monsenyör Airoidi, bunu zaten anlamıştı.

Ekselansları yeniden kitabın üzerine eğilmiş, kararsız

elipsler çizercesine büyütecini hareket ettiriyordu. Don Giuseppe, işaretlerin büyütecin içinde sıçradıklarını, ama o daha bir tekini bile kavramaya fırsat bulamadan, kurtların delik deşik ettiği kâğıda saçak saçak düştüklerini görüyordu.

Ekselansları sayfayı çevirdi, bir süre daha incelemesini sürdürdü. Bir şeyler mırıldandı. Hızla öteki sayfaları çevirip büyüteçle gözden geçirdi ve üzerinde gümüş rengi kurtların kaynaştığı son sayfa üzerinde durdu.

Doğrudu, elyazmasına sırtını çevirdi: Bakışı gene canlılığını yitirmişti.

“Peygamber’in yaşamı,” dedi, “Sicilya’yla hiç ilgisi yok. Hz. Muhammed’in yaşamı, pek çok benzeri gibi.”

Don Giuseppe Vella, ışık saçan bir çehreyle Monsenyör Airoidi’ye döndü: “Ekselansları değerli bir elyazması olduğunu söylüyorlar. Geldiği ülkelerde bile benzeri yokmuş. Kitapta Sicilya’nın fethi, işgal sırasındaki olaylar anlatılmıyormuş...”

Monsenyör Airoidi’nin yüzü sevinçten kıpkırmızı kesildi, heyecanla kekeleydi: “Ekselansları’na sorun...” dedi, “demek istediğim, sorun ona, biçim olarak *Cambridge Vakayinamesi*’ne ya da ne bileyim *De Rebus Siculis*’e benziyor muymuş...”

Rahip Vella, böyle belirsiz bir soruyla pes edecek adam değildi, çok daha fazlasına hazırlamıştı kendisini. Ekselanslarına döndü: “Bu elyazmasının Sicilya’yla ilgili konuları ele almaması, monsenyörü hayal kırıklığına uğrattı. Ama Cambridge’de ya da Avrupa’nın başka yerlerinde bunun gibi peygamber yaşamları bulunup bulunmadığını bilmek istiyor kendisi.”

“Bizim kütüphanelerimizde pek çok; Cambridge’de ya da Avrupa’nın öteki şehirlerinde bulunup bulunmadığını bilemiyorum... Monsenyörü hayal kırıklığına uğrattığım için üzgünüm, ama işin aslı bu.”

“Yo, hayır, işin aslı bu değil!” diye düşündü Don Giuseppe ve monsenyöre dönerek, “Ekselansları, *De Rebus Siculis*’i bilmiyor, doğal olarak...” dedi.

“Doğal olarak, öyle ya...” dedi akli biraz karışan monsenyör.

“Ama *Cambridge Vakayinamesi*’ni biliyor... Bu elyazması, söylediğine göre, oldukça farklıymış: Bir mektuplar, raporlar derlemesiymiş... Resmî şeyler, kısacası.”

Monsenyör Airol di, San Martino Manastırı’nı ziyaret etmeyi önerir önermez, Rahip Vella’nın aklına hemen bu hileye başvurmak gelmişti. Manastırda, monsenyörün hatırladığına göre, Escorial Kütüphanesi görevlisi Don Martino La Farina’nın yüzyıl önce Palermo’ya getirdiği Arapça bir elyazması vardı. Ve o elyazmasının içeriğini öğrenmek için bundan iyi bir fırsat olamazdı: edebiyat ve tarihten anlayan bir Arap, Vella gibi bir çevirmenle...

Fas’ın Napoli sarayındaki elçisi Abdullah Muhammed bin Ulman, Fas’a gitmek üzere bindiği gemi bir fırtına yüzünden Sicilya kıyılarına sürüklenip parçalandığı için, 1782 yılının Aralık ayında Palermo’da bulunuyordu. Napoli’deki yönetimin korsan Arap dünyasıyla ilişkilerini korumaya ne kadar özen gösterdiğini bilen Eyalet Valisi Caracciolo, içten içe huzursuzluk duysa da, o yönde hareket etmiş; feci deniz kazasını haber alır almaz, sahilde bavullarının ortasında tek başına duran elçiyi kurtarmak üzere tahtirevanlar, arabalar ve güvenilir bir grup eşlikçi göndermişti. Ama elçi saraya gelir gelmez, eyalet valisi onunla iletişim kurmanın olanaksız olduğunu fark etmişti: Elçi Fransızca bilmiyordu, hatta Napoli dilini bile anlamıyordu. Neyse ki birisi, şehirde hep tek başına, hep asık suratla dolaşan şu Maltalı rahibi çağırılmayı önermişti: Rahibi hangi yazgının “mutlu” Palermo’ya attığı bilinmiyordu.

Vella’nın izini sürmek için gönderilen ulaklar, şehrin altını üstüne getirip onu aradılar; çünkü rahibi isteksizce barındıran yeğenininde evinde ancak geceleri ve yemek saatlerinde bulunabiliyordu. Geri kalan zamanını hep dışarıda geçiriyor, iki işiyle uğraşıyordu: Malta Tarikatı rahipliği ve rüyaları yorumlayarak loto tahmini. İlk işiyle geçimini sağlıyor, ötekiyle ek gereksinmelerini karşılıyordu. İyi kötü idare ediyordu da, ama henüz yeğenininde yanından ayrılacak

durumda değildi: Cehennemden fırlamışa benzeyen yarım düzine çocukla ve yeğenin kocası, çocukların babası olan tembel ve ayyaş bir aile reisiyle diken üstünde bir barınmaydı bu.

Ulaqlardan biri sonunda Vella'yı bulmayı başardı. Albergaria'da, bir kasap dükkânındaydı ve adamın oldukça karışık bir rüyasını çözümlenmekle meşguldü. Aslında rahip, loto tahmincisi olmaktan çok, bir rüya yorumcusuydu; ona anlatılan rüyalardan tutarlı bir öykü oluşturabilecek öğeleri seçer ve öyküde öne çıkan görüntüleri sayılara çevirirdi. Albergaria ve Capo'da, faaliyetini sınırlandırdığı bu iki mahallede oturanların rüyalarını beş sayıya indirmek kolay iş değildi; *I Reali di Francia*'daki öyküler gibi, bu rüyalar bitmek bilmiyor, bir görüntüler karmaşası içinde dağılıyor, her görüntü binbir karanlık kola ayrılıyordu. Ulak geldiğinde, kasabın rahibe anlatmakta olduğu rüyada gülen bir domuz, eyalet valisi, bir komşu kadın, bir tabak kuskus ve dahası vardı... Bunlar, bu olağanüstü rüyadan rahibin çıkarmayı başardığı öğelerdi.

Vella, ulağın mesajını dinledi ve kasabın rüyasında gördüğü eyalet valisine bir sayı vermek üzereyken, eyalet valisinin çağrısının kendisine ulaşmasını hayra yordu.

Ulağa "Geliyorum," dedi ve kasaba sordu: "Eyalet valisini halkın içinde mi, yoksa özel yaşamında mı gördünüz?"

"Nasıl?" dedi kasap.

"Demek istediğim, maiyetiyle birlikte, bir tören yürüyüşünde miydi, yoksa tek başına mıydı?"

"Onu yüz yüze gördüm rüyamda, o ve ben yalnızdık."

"Eyalet valisi 11... Kuskus 31... Domuz 4..."

"Ama domuz gülüyordu," diye belirtti kasap, "kahkahalar atıyordu."

"Güldüğünü görüyor muydunuz, yoksa yalnızca sesini mi işitiyordunuz?"

"Şimdi düşünüyorum da, sanırım gülmeye başladığında, onu artık görmüyordum."

"Öyleyse 77 ekleyin... Komşu kadın için de 45."

Ulağa işaret etti ve kapıya yollandı.

"Peder!" diye bağırdı kasap. "Şu şeyi unuttunuz."

“İlle onu da katmak istiyorsanız, 80,” dedi rahip bozarak. “Ama toplam beş sayı olmalı. Ya 80’i çıkarın, ya 77’yi.”

“80 olmaz,” dedi kasap.

Rahip içinden “Canın cehenneme!” diye söylenerek dışarı çıktı.

Eyalet valisi sınırdan hop oturup hop kalkıyordu. Rahip, daha eğilip selam verme fırsatını bile yakalayamadan, Caracciolo’nun nazıkçe ittiği Fas elçisini neredeyse kollarının arasında bulmuştu.

“Arapça bilmediğinizi söylemeyin bana,” dedi vali iğneliyici bir dille, “yoksa Vicaria’yı boylarsınız.”

“Aslına bakarsanız... biraz Arapça biliyorum,” dedi Don Giuseppe.

“Güzel... Öyleyse bu şahsı gezdirin, ne isterse verin, her dileğini, her kaprisini yerine getirin: sokak kadınları ya da soylu hanımlar da dahil olmak üzere.”

“Ekselans!” diyerek karşı çıkmıştı Don Giuseppe, boyunda taşıdığı Kudüs haçını göstererek.

“Çıkarın haçı, siz de kadınlara gidin; bahse girerim, yeni bir şey olmayacaktır sizin için,” diye karşılık vermişti vali kurnaz bir gülümsemeyle.

Elçi, o andan sonra, bir körün kılavuzuna bağlanması gibi Vella’ya bağlanmış, ağır ve yapışkan bakışı kadınların dekoltelerinden içeri bal gibi süzülse de, neyse ki kadınlara gitmeyi istememiş; ama Palermo’da Araplarla ilgili ne varsa görmek istediğini belirtmişti: Ve günün havası, Don Giuseppe’nin bu isteği yerine getirip getirememesine bağlı olarak değişiyor, yani rahip bazen ölçüyü tutturuyor, bazen bunu başaramıyordu. Sicilya tarihine ve Araplarla ilgili şeylere olan tutkusuyla Monsenyör Airol di’nin araya girip elçinin rehberliğini üstlenmesi büyük bir talih olmuştu; Don Giuseppe de arada dilmaçlık yapmayı sürdürüyordu. Hatta monsenyör, Don Giuseppe’nin zaten kârlı işini bir de keyifli hale getirmişti: güzel mi güzel kadınlar, büyümlü ışıklar, ipekler, aynalar, etkileyici müzik, kulağı okşayan şarkılar arasında zevkle akıp giden geceler; ayrıca, nefis yemekler ve ünlü kişilerle bir arada olma.

Abdullah Muhammed bin Ulman gittikten sonra bütün bunların süremeyeceği düşüncesi, Don Giuseppe Vella'nın içini kemirmeye başladı. Yeniden kıt bir gelikle ve sayılar dağıtarak edindiği iğreti kazançlarla bütçesini denkleştirmeye çalışmak, artık ona acı bir yazgı, umutsuz bir hal gibi geliyordu.

Böylece, tadı damağında kalan bazı zevkleri yitirmenin kaygısıyla, doğuştan gelen nefsine düşkünlükle, insanlara karşı beslediği gizli nefretle, Don Giuseppe Vella hemen talihin ona sunduğu fırsatın üzerine atıldı; ciddi sonuçları olabilecek bir riski bilinçle göze alarak, büyük düzenbazlığın başkahramanı oldu.

II

Abdullah Muhammed bin Ulman, 12 Ocak 1783 günü yola çıktı. Yelkenli yola çıktığında, ruh hali, ona eşlik etmiş ve dilmaçlığını yapmış olan kişinin ruh haline çok benziyordu: Bir özgürlük, bir mutluluk hissiydi bu. Elçinin bir sağır dilsizi andırdığı doğrudu, gene de Don Giuseppe huzursuz günler geçirmişti; deyim yerindeyse, yüreği ağzında, elçinin sabırsız bir hareketi, hayal kırıklığını gösteren bir tutumu, dilmacın Arapça'ya tam anlamıyla hâkim olmadığını Monsenyör Airoidi'ye ve ötekilere belli eder diye ödü kopmuştu.

“Kendi şeytanınla uğurlar olsun sana,” diye mırıldandı Don Giuseppe, yelkenli alacakaranlık ufkun kızgın bakır çizgisinde gözden yiterken. Ve birden elçinin adını unutmuş, belki de hiç öğrenmemiş olduğunu keşfetti. Düzenbazlık planında ona biçtiği rol nedeniyle, elçiye Muhammed bin Osman Mahgiya adını takıp hemen monsenyörün tepkisini sınıdı: “Aziz dostumuz Muhammed bin Osman Mahgiya,” dedi.

“Aziz bir adam, gerçekten de,” dedi Monsenyör Airoidi, “bizden bu kadar çabuk ayrılmak istemesi çok yazık. Vereceği öğütler sizin için çok yararlı olacaktı, yapacağınız iş için.”

“Mektuplaşacağız.”

“Evet, ama onun gibi işi bilen bir adamın insanın yanı başında, yakınında olması ne demektir bilirsiniz... İş daha çabuk bitirir, sonucundan daha emin olurdunuz... Sicilya, adıyla olduğu gibi, fiilen de bir krallık olsaydı, elimizden

geleni yapar, Palermo'ya elçi getirirdik şu bizim... Neydi adı?"

"Muhammed bin Osman Mahgiya."

"Ha, evet... Ama onsuz da başarılı olacaksınız, bundan eminim... Bir de benim sabırsızlığımı, heyecanımı düşünün: yüzlerce yıllık tarihin, uygarlığın, gömülmüş olduğu karanlıktan bilginin ışığına çıkarılması; büyük bir eser, aziz dostum, eşsiz bir eser. Adlarımız onunla anılacak: sizin adınız ve benim pek naçiz adım..."

"Hiç olur mu, Ekselans," diye itiraz etti Don Giuseppe.

"Öyle, öyle, bunun şerefi öncelikle size ait olacak. Ben, deyim yerindeyse, haminizim yalnızca... Ve yeri gelmişken belirtiyim: Yeğeninizin evinde hangi koşullarda yaşadığınızı biliyorum; gürültülü bir mahalle, rahatsız bir ev... Sekreterim size, çalışmanıza uygun, düzgün, sakın bir ev arıyor..."

"Ekselanslarına bütün yüreğimle minnettarım."

"İyiliğimin başka belirtilerinden de mahrum etmeyeceğim sizi, çıkarıcı iyiliğimin, çıkarıcı iyiliğimin... Çıkarıcı, unutmayın bunu, çıkarıcı," diye gülümseyerek vurguladı, elini öpmesi için rahibe uzatırken. Biraz zorlanarak, hafifçe inleyerek yaldızlı tahtirevana bindi. Uşak, tahtirevanın kapısını kapadı; camın ardından monsenyör eliyle bir veda ve kutsama işareti yaptı. Don Giuseppe, eli Kudüs haçının, kalbinin üzerinde, yerlere kadar eğilerek öylece durdu, kalbinin çilgınca atışını, oynayıp kazandığı kumarın fırtınalı sevincini bastırmak istercesine.

Düşüncelere dalmış, kalabalık Kalsa Mahallesi'nden geçerek evinin yolunu tuttu; kadınlar parmaklarıyla onu gösteriyor, çocuklar ardından, "Türk'le gezen papaz... Türk'ün papazı..." diye bağırıyorlardı, çünkü Faslı'ya eşlik eden kişi olarak bilinen birisi haline gelmişti. Don Giuseppe onları işitmiyordu bile. Uzun boyu ve güçlü bedeni, yavaş ve ağırbaşlı adımları, zeytin rengine çalan ciddi yüzü, dalgın gözleri ve göğsünde koca Kudüs haçıyla, o insan tozunun arasında yürüyordu. Adlarla, tarihlerle bir zar oyunudur gidiyordu kafasında: Hicret'te, Hıristiyanlık çağında, Kalsa'daki insan tozunun karanlık, değişmez zamanında yuvarla-

nıyordu zarlar; bir rakam, bir alinyazısı oluşturmak üzere birleşiyor, sonra yeniden kör geçmişte gürültüyle debeleniyorlardı. Fazello, Inveges, Caruso, *Cambridge Vakayinamesi*: Oyununun öğeleri, kumarının verileri bunlardı. “Bana gereken tek şey yöntem,” diyordu kendi kendine, “tek şey dikkat.” Gene de, aklından geçenlerin hislerini harekete geçirmesine, acımanın gizemli kanadının soğukkanlı düzenbazlığa ucundan dokunuvermesine, o tozun içinden insanca bir hüznün yükselmesine engel olamıyordu.

LEONARDO SCIASCIA

MISIR KONSEYİ

ROMAN

"Gerçek şu ki," diyordu avukat Di Blasi, "her toplum, deyim yerindeyse, kendi yapısına uygun düzenbazlık türünü yaratır..."

Yıl, 1783. Yaklaşan Fransız Devrimi'nin etkileri Sicilya'da da görülür. Bu kargaşa ortamında, yozlaşmış soyluların zenginliğinden pay kapmaya kalkışan Maltalı rahip Giuseppe Vella, "Mısır Konseyi" adını verdiği sahte bir tarihsel belge düzenleyerek düzmece unvanlar, ayrıcalıklar, soy ağaçları uydurur; bunları "uygun fiyat"tan satar. Voltaire ve Rousseau okuyan, özgürlük, eşitlik, kardeşlik gibi "tehlikeli düşünceler"i dostlarıyla paylaşan avukat Francesco Di Blasi ise düzenbaz rahibin karşısına dikilecektir...

Mısır Konseyi, okurların *Her Türülü*, *Basit Bir Olay*, *Baykuşun Günü* ve *Oyunun Kuralı* adlı romanlarıyla tanıdıkları İtalyan yazar **Leonardo Sciascia**'nın belki de en iyi, en politik, en kışkırtıcı yapıtı.

KAPAK RESMİ: Rahip Vella'nın portresi
(ressamı bilinmiyor).

ISBN 978-975-07-0836-7

9 789750 708367

<http://www.canyayinlari.com>